

Antopäivä: [pp.kk.vvvv]	Voimaantulopäivä: 01.09.2023	Voimassa: toistaiseksi
Säädösperusta Luotsauslaki (561/2023) 31 § 2 momentti, 32 § 3 momentti, 36 § 4 momentti, 37 § 6 momentti		
Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään: Luotsauslaki (561/2023) 66 § 2 momentti, 67 § 1 momentti		
Täytäntöönpantava EU-lainsäädäntö:		
Muutostiedot: Luotsauslaki 940/2003 on kumottu uudella luotsauslailla 561/2023 1.9.2023 lukien. Näin ol- len kumotun lain nojalla annettu Liikenne- ja viestintäviraston määräys TRA- FICOM/113784/03.04.01.00/2021, Luotsaustutkinnot, koeluotsaus ja luotsauksen lupakirjo- jen hakemusmenettelyt kumoutuu.		

Luotsausyhtiön toimintatavat sekä luotsin lupakirjan tutkin- non sisältö ja sen hakemiseen liittyvät menettelyt

Sisällys

1	Soveltamisala	2
2	Tarkoitus	2
3	Määritelmät	2
4	Luotsausyhtiön koulutusjärjestelmä	2
4.1	Luotsin oppilasjakso	3
4.2	Luotsin jatkuvan osaamisen ylläpitäminen	5
4.3	Koulutusjärjestelmän hyväksyntämenettelyt	6
5	Luotsaustutkinto.....	6
5.1	Luotsaustutkinnon kirjallinen osa	6
5.1.1	Teoriakoe	6
5.1.2	Väylätuntemuskoe	7
5.1.3	Väylätuntemuskokeen arviointi sekä hyväksyminen tai hylkääminen ja uusiminen	8
5.2	Luotsaustutkinnon käytännön osa	8
5.2.1	Osaamisvaatimukset	8
5.2.2	Tutkintoajo	9
5.2.3	Laivasimulaattorissa suoritettava koe	9
5.2.4	Käytännön osan hyväksyminen ja hylkääminen	10
6	Luotsin lupakirja.....	11
6.1	Ensimmäisen luotsin lupakirjan hakeminen	11
6.2	Alueiden lisääminen luotsin lupakirjalle.....	11
6.3	Luotsin lupakirjan uudistaminen	11
7	Voimaantulo	11

Liitteet

Liite 1 Luotsin lupakirjan hakemuslomake

Liite 2 Luotsaustutkinnon käytännön osan arvostelulomake

Liite 3 Tarkoituksenmukaiset väylät

1 Soveltamisala

Tätä määräystä sovelletaan luotsauslain (561/2023) 6 luvun luotsin lupakirjan edellyttämään Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymään luotsausyhtiön koulutusjärjestelmään sekä luotsin lupakirjan edellyttämään luotsaustutkintoon.

2 Tarkoitus

Tällä määräyksellä annetaan tarkemmat määräykset luotsin lupakirjan hakemiseen liittyvistä menettelyistä sekä sitä varten tarvittavista todistuksista. Lisäksi määräyksellä annetaan tarkempia määräyksiä luotsausyhtiön koulutusjärjestelmään sisältyvistä asiakokonaisuuksista ja koulutusjärjestelmän hyväksyntämenettelyistä. Lisäksi määräyksellä tarkennetaan luotsaustutkinnon kirjallisen ja käytännön osan sisältöjä, arviointimenettelyjä, koejärjestelyjä sekä annetaan tarkemmat määräykset suorituksen hyväksymisen ja hylkäämisen edellytyksistä. Tämän määräyksen tarkoituksena on antaa valmiudet Liikenne- ja viestintävirastolle ja luotsaustutkintoja vastaanottaville henkilöille hakijoiden yhdenmukaiseksi ja tasa-arvoiseksi kohteluksi sekä selkeyttää hakemusmenettelyjä.

3 Määritelmät

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

- 1) *kouluttajaluotsilla* luotsausyhtiön luotsia, joka toimii luotsioppilaan kouluttajana luotsausyhtiön koulutusjärjestelmän oppilasjakson aikana;
- 2) *luotsausalueella* sellaista maantieteellistä aluetta, joka on määritelty luotsausyhtiön toimintakäsikirjassa, ja jolle voi hakea koko alueen kattavaa luotsin lupakirjaa; ja
- 3) *luotsioppilaalla* henkilöä, joka on suorittanut luotsaustutkinnon teoriakokeen ja suorittaa luotsausyhtiön koulutusjärjestelmän oppilasjaksoa.

Lisäksi tässä määräyksessä noudatetaan luotsauslain 2 §:n määritelmiä.

4 Luotsausyhtiön koulutusjärjestelmä

Luotsausyhtiön on laadittava ja ylläpidettävä luotsausyhtiön koulutusjärjestelmä, jossa määritellään uuden luotsin oppilasjakson sisältö ja luotsin jatkuvan osaamisen ylläpitämistä koskeva koulutus.

Koulutusjärjestelmässä tulee kuvata luotsin tehtävässä vaadittuun osaamiseen sekä sen syventämiseen ja ylläpitämiseen liittyvän koulutuksen tarkoitus ja tavoitteet. Koulutusjärjestelmässä on kuvattava koulutuksen osakokonaisuudet, koulutukseen osallistumiseen liittyvät säädöspohjaiset vaatimukset ja määräajat sekä suunnitelma oppilasjakson eri osa-alueiden suorittamisesta ja aikataulusta.

Koulutusjärjestelmässä tulee kuvata pedagogiset toimintaperiaatteet sekä koulutusmuodot. Osana järjestelmää luotsausyhtiön on luotava menettely koulutettavan osaamisen kehittymisen seuraamiseksi. Jokaisella koulutusjärjestelmän oppilasjaksoa suorittavalla henkilöllä tulee olla nimetty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on toimia oppilaan oppimisen tukena. Luotsausyhtiön on huolehdittava, että jokainen oppilasjaksoa suorittava tutustutetaan uuden luotsin koulutukseen ja sen järjestelyihin, saa ohjausta ja palautetta oppilasjakson aikana sekä, että hänen opintojensa ja oppimisensa edistymistä seurataan aktiivisesti.

Koulutusjärjestelmää tulee kehittää jatkuvasti sekä varmistaa, että koulutus vastaa kulloinkin voimassa olevaa sääntelyä ja viranomaismääräyksiä. Koulutusjärjestelmään on luotava palautteenantomenettely, joka tukee koulutusjärjestelmän kehittämistä. Koulutusjärjestelmä tulee päivittää vähintään kolmen vuoden välein ja hyväksyttävä Liikenne- ja viestintävirastossa.

4.1 Luotsin oppilasjakso

Luotsin oppilasjakson vähimmäissisällöstä on säädetty luotsauslain 33 §:ssä. Luotsin oppilasjakson tulee sisältää vähintään seuraavat osa-alueet:

- 1) perehdytyskoulutus luotsina toimimiseen ja tehtävään liittyviin vastuisiin ja velvollisuuksiin sekä tehtävään liittyvään sääntelyyn;

Tämän osion suoritettuaan henkilö tuntee luotsaustoimintaan liittyvän kansallisen sekä kansainvälisen lainsäädännön ja viranomaisohjeet sekä osaa toimia vastuullisesti ja ammattitaitoisesti luotsin lupakirjan oikeuttamassa tehtävässä.

Koulutuksen tulee sisältää säädösten tuntemusta sekä viranomaistehtävän hoitamisen edellyttämän vastuun ja velvollisuuksien tuntemusta. Koulutuksen suorittanut tuntee vastuunsa ja velvollisuutensa yhtäältä meriturvallisuuden varmistamisessa ja toisaalta rantavaltion yksilöiden, yhteiskunnan ja ympäristön etujen suojaamisessa.

Lakien, asetusten ja määräysten yksityiskohtaisempi sisältö merkityksineen ja tarkoituksineen tulee kuvata tämän osion kurssi- ja muussa opetusmateriaalissa.

- 2) perehtyminen luotsausalueen väylästön;

Tämän osion jälkeen luotsioppilas hallitsee oman luotsausalueensa väylästön ja tuntee luotsausyhtiön luotsaussuunnitelmien sisällön oman alueensa osalta sekä menetelmät näiden suunnitelmien turvallisesti käyttämiseksi ja omaan käyttöön sekä yksittäistilanteeseen muokkaamiseksi ja soveltamiseksi. Tämän osion sisällön hallitseminen mitataan erityisesti luotsaustutkinnon väylätuntemuskokeessa.

Oppilasjakson tulee sisältää luotsioppilaan harjoitusmatkoja alueen kauppamerenkulun väylillä seuraavasti:

10 matkaa väylän kumpaankin suuntaan kullakin alueen sellaisella väylällä, jolla vuosittaisia luotsauksia on viimeisen viiden kalenterivuoden tarkastelujaksolla vuosittain keskimäärin vähintään 40 kappaletta tai viimeisen kahden kalenterivuoden aikana vuosittaisia luotsauksia vähintään 60 kappaletta sekä lisäksi vähintään kolme matkaa väylän kumpaankin suuntaan kaikilla alueen VTS-väylillä. Enintään 1/3 edellä vaadituista matkoista voidaan korvata kyseisellä väylällä laivasimulaattorissa tehtävällä harjoittelulla. Sellaisilla väylillä, joilla viimeisen viiden kalenterivuoden aikana on vuosittaisia luotsauksia keskimäärin alle 10 kappaletta tai samalla tarkastelujaksolla sellaisia kalenterivuosia, joilla luotsauksia on alle viisi kappaletta, voidaan edellytetyistä harjoitusmatkoista yli 1/3 suorittaa laivasimulaattorissa.

3) perehtyminen erityyppisten luotsausalueella toimivien alusten ohjailuun;

Oppilasjakson aikana luotsioppilaan tulee perehtyä vähintään kaikkiin luotsausalueella tavanomaisesti liikennöiviin alustyyppisiin ja -kokoihin. Lisäksi tulee varmistaa, että luotsioppilas on vähintään simulaattoriharjoittelun avulla tutustunut kaikkiin tavanomaisiin alustyyppisiin ja niiden ohjailuun.

4) alusten ohjailu erilaisissa olosuhteissa ja häiriötilanteissa;

Tämän osion sisällössä keskitytään oppimaan ja omaksumaan luotsaustoimintaan liittyvän laadukkaan ohjailuosaamisen tarkoitus osana turvallista, tehokasta, muut toimijat sekä ympäristön huomioivaa korkean ammattitaidon osoittavaa luotsaustoimintaa. Koulutettavan luotsin ohjailuosaamiseen liittyy väylän ja sen erityispiirteiden luotsaus suunnittelu, luotsaustehtävään valmistautuminen sekä kyky laadukkaaseen komentosiltayhteistyöhön. Kouluttajaluotsin ja luotsioppilaan tulee yhdessä käydä läpi edellä mainitut asiat.

Osana alusten ohjailua erilaisissa olosuhteissa tulee luotsioppilaan perehtyä myös alusten ankkurointiin. Ankkurointikoulutuksen tulee sisältää vähintään asiaa käsittelevä teoriaosuus, jossa käydään läpi sekä erilaisia ankkurointioperaatioita aluksen normaalin operoinnin yhteydessä että eriasteisissa häiriö- ja hätätilanteissa. Huomiota tulee kiinnittää ankkurointiin liittyviin erityistekijöihin väylä- ja saaristoympäristössä sekä siellä vallitsevien olosuhteiden vaikutukseen ankkuroitaessa. Osana koulutusta tulee olla edellä mainittuja seikkoja tukevaa simulaattoriharjoittelua erilaisissa ankkurointitilanteissa.

5) alusten ohjailu jääolosuhteissa;

Tämän osion suoritettuaan luotsioppilas tuntee oman luotsausalueensa tyypilliset talviolosuhteet ja niihin liittyvät luotsauksen toimintatavat ja menettelyt. Luotsioppilas ymmärtää, millä tavalla luotsaustoiminta talviolosuhteissa eroaa avovesikaudesta. Luotsioppilas hallitsee alusten ohjailuun väylällä ja satamassa manoveeraamiseen jääolosuhteissa liittyvät menetelmät mahdollisuuksineen ja rajoituksineen sekä ymmärtää aluksen jääluokkaan liittyvät rajoitukset. Luotsioppilas hallitsee luotsinottoon ja -jättöön liittyvät menettelyt jääolosuhteissa ja kykenee ilmaisemaan nämä aluksen henkilöstölle tai muille operaatioon liittyville tahoille. Luotsioppilas osaa toimia jäänmurta- jien kanssa sujuvasti.

6) koulutus erilaisten navigointilaitteiden käyttöön;

Tämän osion suorittanut luotsioppilas hallitsee luotsausyhtiön käytössä olevien luotsaustoimintaa tukevien työkalujen toiminnallisuudet ja tehokkaan käytön turvallisen luotsauksen apuvälineenä.

Oppilas tuntee erilaiset päänavigointijärjestelmät, joita luotsausalueella liikennöivillä aluksilla on käytössä.

Oppilas hallitsee väylänavigoinnin optisesti ja tutkan avulla. Oppilaalla on tämän osion jälkeen riittävä kokemus optisesta ja tutkanavigoinnista luotsausalueen väylästä. Optinen ja tutkanavigointi mitataan luotsaustutkinnon käytännön osan laivasimulaattorikokeessa.

7) koulutus hinaajien kanssa toimimiseen;

Tämän osion suoritettuaan luotsioppilas tuntee luotsausalueella käytössä olevat hinaajatyypit sekä hinaajien käyttöön liittyvät olosuhteet ja -rajoitukset. Luotsioppilas

hallitsee hinaajien käytön aluksen laituroinnin apuna ja osaa kommunikoida sujuvasti hinaajahenkilöstön kanssa.

8) saattohinaajakoulutus, jos luotsi toimii sellaisella alueella, jossa liikennöi aluksia, jotka tavanomaisissa olosuhteissa saattohinataan satamaan tai satamasta;

Tämä osio tulee suorittaa niillä luotsausalueilla, joilla liikennöi suuria kuivarahti- tai säiliöaluksia. Osion suorittanut oppilas tuntee saattohinauksen periaatteet ja toimintatavat. Oppilas ymmärtää, miten saattohinaajalla pystytään avustamaan alusta väylänavigoinnissa sekä tuntee toimintaan liittyvät rajoitukset omalla luotsausalueellaan. Oppilas hallitsee kommunikoinnin saattohinaajien kanssa saattohinauksen aikana.

9) viestintätaidot;

Tämän osion käytyään luotsioppilas hallitsee luotsattavalla aluksella ja alukselta tapahtuvan turvallisen ja selkeän kommunikoinnin periaatteet. Osion tulee sisältää koulutusta siltahenkilöstön kanssa käytävästä kommunikaatiosta sekä koulutusta alukselta ulospäin suuntautuvasta kommunikaatiosta eri väylänkäyttäjien ja muiden väylän käyttöön liittyvien toimijoiden kanssa. Osion suorittanut luotsioppilas hallitsee merenkulussa käytettävät standardi-ilmaisut ja käyttää niitä tehokkaasti aluksen sisäiseen ja ulkoiseen tiedonvaihtoon aluksen turvallisen luotsauksen varmistamiseksi.

Tässä osiossa luotsioppilaan tulee lisäksi omaksua luotsaustoimintaan liittyvien viranomaisten merkitys osana merenkulun ja luotsaustoiminnan turvallisuutta.

10) luotsausyhtiön pelastautumiskurssi.

Tämän osion suorittamisen jälkeen luotsioppilas hallitsee luotsaustoiminnan yhteydessä käytettävien henkilökohtaisten turvalaitteiden oikeaoppisen käytön. Lisäksi oppilas hallitsee toiminnan mies yli laidan -tilanteessa luotsinotto- ja jättötilanteessa sekä tähän liittyen toimenpiteet selviytymiseksi kylmässä vedessä. Osion aikana oppilas harjoittelee pelastautumispuvun ja pelastuslautan käyttöä sekä helikopterivinssausta.

4.2 Luotsin jatkuvan osaamisen ylläpitäminen

Jatkuvan osaamisen ylläpitämistä koskevan osion tulee sisältää luotsauslain 34 §:n mukaisesti vähintään seuraavat osa-alueet:

1) luotsauslaissa säädetyn mukainen verkkoalustainen teoriakoe sääntelystä;

Verkkoalustainen teoriakoe tulee suorittaa osana jatkuvan osaamisen ylläpitämistä vähintään viiden vuoden välein.

2) vähintään 50 vuosittaista luotsausmatkaa tai soveltuva määrä laivasimulaattoriharjoituksia lupakirjan alueen väylästä;

Simulaattoriharjoitusten tarkempi sisältö tulee kuvata luotsausyhtiön koulutusjärjestelmässä. Harjoitteiden laajuuden tulee olla sellainen, että se vastaa yhteenlaskettuna luotsausmatkojen kanssa sitä kokemusta, jonka luotsi saa vähintään 50:llä vuosittaisella luotsausmatkalla. Luotsausmatkojen ja mahdollisten simulaattoriharjoitteiden sekä muun mahdollisen harjoittelun tulee kattaa matkoja kaikilla luotsausalueella olevilla VTS-väylillä.

3) luotsaustutkintoja vastaanottavan henkilön arvioima luotsaus yhdellä lupakirjan väylällä;

Arvioitavan luotsausmatkan tulee sisältää ennen sen alkua alkukeskustelu ja matkan jälkeen loppukeskustelu. Arvioitava luotsausmatka suoritetaan käyttäen soveltuvin osin luotsaustutkinnon käytännön osan arviointilomaketta.

4) alusten ohjailu jääolosuhteissa;

Jotta henkilön voidaan katsoa ylläpitäneen osaamistaan aluksen ohjailusta jääolosuhteissa, tulee tämän osoittaa luotsanneensa lupakirjan voimassaoloaikana vähintään 25 luotsausta väylällä, jossa on luotsauksen aikana ollut voimassa avustusrajoitus I C tai tätä tiukempi avustusrajoitus. Näiden matkojen tulee sisältää aluksen satamamanoveeraamista jääolosuhteissa, yhteistoimintaa jäänmurtaajien kanssa, luotsinotto- ja jättötilanteita vaihtoehtoisin menetelmin. Mikäli lupakirjan voimassaoloaikana kertyy edellä kuvatuissa olosuhteissa suoritettuja luotsauksia vähemmän kuin 25, tulee luotsin suorittaa soveltuvin osin oppilasjakson 5 kohdassa tarkoitettu alusten ohjailua jääolosuhteissa koskeva osio.

5) koulutus PEC-perehdytysmatkojen vastaanottamiseen ja siihen liittyvät vastuut; ja

Kukin luotsi tutustuu ensimmäisen lupakirjansa voimassaoloaikana luotsauslain 43 §:n mukaisen PEC-perehdytysmatkan tavoitteisiin. Tätä osiota suorittava luotsi käy läpi kokeneen luotsin kanssa oman alueensa väylästä siten, että kokenut luotsi opastaa mitä asioita PEC-perehdytysmatkalla tulee kultakin väylältä perehdyttää perehdytysmatkaa suorittavalle. Kukin luotsi käy tämän osion aikana mukana vähintään yhdellä PEC-perehdytysmatkalla.

6) luotsausyhtiön pelastautumiskurssi.

Kukin luotsi käy lupakirjan voimassaoloaikana vähintään kerran edellä oppilasjakson kohdassa 10 kuvatun pelastautumiskurssin.

4.3 Koulutusjärjestelmän hyväksyntämenettelyt

Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy luotsausyhtiön koulutusjärjestelmän ennen kuin se otetaan käyttöön ja jokaisen päivityksen jälkeen. Koulutusjärjestelmän hyväksyntä on voimassa kolme vuotta ja se voidaan hakemuksesta uusida.

Koulutusjärjestelmä hyväksytään, jos luotsauslain ja tämän määräyksen mukaiset kokonaisuudet on kuvattu yksityiskohtaisesti. Jos koulutusjärjestelmä ei täytä luotsauslain ja tämän määräyksen edellytyksiä, voidaan luotsausyhtiötä vaatia täydentämään koulutusjärjestelmää ennen sen hyväksymistä. Koulutusjärjestelmä tulee toimittaa päivitettyinä hyväksyttäväksi vähintään 1 kuukausi ennen sen voimassa olon päättymistä.

5 Luotsaustutkinto

5.1 Luotsaustutkinnon kirjallinen osa

5.1.1 Teoriakoe

Teoriakokeella varmistetaan hakijan luotsauslain edellyttämät tiedot ja teoreettinen osaaminen. Teoriakokeen sisältö ja kysymykset koostuvat seuraavista:

1. Luotsauslaki (561/2023);
2. Luotsimääräys;
3. Väylämääräys;
4. PEC-määräys;
5. Alusliikennepalvelulaki (623/2005);

6. Uusin Ohjeita talvimerenkulun toimijoille -julkaisu;
7. Vesiväyliin liittyvät käsitteet;
8. Luotsin tehtävä ja aluksen ohjailu; ja
9. Väylällä tapahtuvat kommunikointitilanteet.

Liikenne- ja viestintävirasto määrittää kirjallisen kokeen kysymykset. Koe tehdään verkossa. Hakija valitsee kokeen pääasiallisen kielen ja asiointikielen (suomi tai ruotsi) ilmoittautuessaan kokeeseen. Itse koe koostuu kuitenkin kysymyksistä, jotka voivat olla sattumanvaraisesti sekä suomen, ruotsin että englannin kielellä.

Mikäli hakijan teoriakoe hylätään, voi teoriakokeen suorittaa uudelleen aikaisintaan kahden viikon kuluttua hylätyn kokeen suoritusajankohdasta.

5.1.2 Väylätuntemuskoe

Hakija valmisteele väyläkohtaisen luotsaussuunnitelmaansa luotsausalueen jokaiselta väylältä luotsioppilasjakson aikana suoritettavien harjoittelumatkojen edetessä hyödyntäen tukimateriaaleja.

Väyläkohtainen luotsaussuunnitelma tehdään väylälle sen molempiin suuntiin. Suunnitelma tulee laatia paperisille tai sähköisille karttakuville siten, että se kattaa koko väylän hyödyntäen ajantasaista karttamateriaalia.

Väyläkohtaisen luotsaussuunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat asiat:

1. Ohjattavat tosisuunnat;
2. Suunnitellut käännökset sekä käännöspisteiden määrittämiseen käytettävät tiedot, kuten tutkaetäisyydet ja suuntimat;
3. Tutkaetäisyydet (sivuutusetäisyydet, turvaetäisyydet);
4. Vältettävät alueet ("no go areas");
5. Turvalliset ankkuripaikat;
6. Risteävät väylät ja muu mahdollinen liikenne;
7. Alusliikennepalvelualueet sekä pakolliset ilmoittautumisjärjestelmät ja -pisteet; ja
8. Varavesilaskelmat.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi väyläkohtainen luotsaussuunnitelma voi sisältää myös muita tärkeitä tietoja, väylään ja satamiin liittyen, jotka hakija katsoo tarpeelliseksi.

Väyläkohtainen luotsaussuunnitelma voidaan laatia suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi, mutta väylänavigoinnissa käytettävä paikannimistö on merkittävä suomeksi tai ruotsiksi.

Väylätuntemuskokeessa tulee lisäksi mitata hakijan osaaminen seuraavista asioista:

1. Tarkemmat VTS-aluekohtaiset ohjeet;
2. Tarkemmat väyläkohtaiset tiedot;
3. Tarkemmat tiedot koskien luotsausta väylään liittyvissä satamissa sekä näitä koskevia toimintaohjeita; ja
4. Saimaan kanavan liikennettä koskevat Väyläviraston määräykset, jos hakemuksen kohteena on Saimaan kanava.

Väylätuntemuskokeessa hakija esittelee luotsaussuunnitelmat tutkinnon vastaanottajalle. Tutkinnon vastaanottaja kuulustelee suullisesti hakijaa luotsaussuunnitelmasta ja sen soveltamisesta käytännön tilanteissa. Lisäksi tutkinnon vastaanottaja laatii VTS-

alue- tai väyläkohtaiset kirjalliset kysymykset yllä olevista väylätuntemuskokeesta mitattavista asioista.

5.1.3 Väylätuntemuskokeen arviointi sekä hyväksyminen tai hylkääminen ja uusiminen

Väyläkohtainen luotsaussuunnitelma hyväksytään, kun hakija osoittaa laatineensa suunnitelman, joka kattaa vähintään kohdassa 5.1.2 määritellyt asiat koko väylän alueelta huomioiden luotsausalueella tyypillisesti liikennöivät alukset ja näiden erityispiirteet, sekä pystyy selittämään ja avaamaan luotsaussuunnitelman tutkinnon vastaanottajalle tämän esittäessä tarkentavia kysymyksiä. Tutkinnon vastaanottaja voi tarkentaa kysymyksiään, kunnes on varma siitä, onko hakija kykenevä niihin riittävällä tasolla vastaamaan.

Jos väyläkohtainen luotsaussuunnitelma hylätään, on se täydennettävä puuttuvilta osin hyväksyttävästi ennen luotsaustutkinnon käytännön osaa. Samoin, mikäli hakija ei läpäise kirjallisista kysymyksistä koostuvaa osiota, tulee tämän uusia suoritus. Väylätuntemuskoe voidaan uusia aikaisintaan kahden viikon kuluttua hylätystä suorituskerrasta.

Luotsaustutkinnon vastaanottajan tekemään tutkintoa koskevaan päätökseen voi vaatia oikaisua Liikenne- ja viestintävirastosta.

5.2 Luotsaustutkinnon käytännön osa

5.2.1 Osaamisvaatimukset

Luotsaustutkinnon käytännön osassa hakijan on osoitettava hallitsevansa seuraavat alukseen ja väylään liittyvät asiakokonaisuudet:

1. aluksen ohjailtavuus pienellä nopeudella;
2. aluksen käsittely väylällä vallitsevissa erilaisissa sääolosuhteissa;
3. aluksen ohjailtavuus hidastettaessa ja kiihdytettäessä;
4. väylän kapeikkojen ja matalikkojen hydrodynaaminen vaikutus alukseen;
5. väylän virtausolosuhteet ja vedenkorkeudet sekä niiden hydrodynaaminen vaikutus alukseen;
6. erilaisten sääolosuhteiden vaikutus;
7. erilaisten näkyvyysolosuhteiden vaikutus;
8. tyypillinen muu liikenne väylällä, satamassa ja sen läheisyydessä sekä sen huomioon ottaminen ja yhteydenpito sen kanssa;
9. yhteydenpito VTS:n kanssa sekä ennen luotsausta, luotsauksen aikana, että luotsauksen päättyessä;
10. vaativat liikennetilanteet ja aluksen turvalliseen kuljettamiseen liittyvien järjestelmien häiriöt; ja
11. luotsaussuunnitelman hyödyntäminen.

Lisäksi hakijan on osoitettava hallitsevansa sujuva kommunikaatio luotsauksen aikana aluksen komentosillalla olevan muun navigointihenkilöstön kanssa. Sujuvan kommunikaation tarkoituksena on, että tilannetietoisuus on kaikilla aluksen väylänavigointiin osallistuvien henkilöiden tiedossa.

5.2.2 Tutkintoajo

Aluksella suoritettavat tutkintoajat tulee suorittaa ennen laivasimulaattorissa suoritettavaa koetta. Aluksella suoritettavat tutkintoajat on suoritettava vähintään kahdella eri alustyyppillä ja luotsausaluekohtaisesti tarkoituksenmukaisilla väylillä, jotka on lueteltu tämän määräyksen liitteessä 3.

Tutkintoajo suoritetaan aluksella ja sen ottaa vastaan Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymä luotsaustutkintoja vastaanottava henkilö. Tutkintoajossa on mitattava hakijan kyky ohjailta ja navigoida alusta hakemuksen kohteena olevalla väylällä turvallisesti. Tutkintoajossa hakijan on ohjailtava hakemuksen kohteena oleva väylä kokonaisuudessaan yhteen suuntaan luotsinkäyttövelvollisella aluksella. Tutkintoajo on hakijan henkilökohtainen suoritus eli sen voi suorittaa vain yksi henkilö kerrallaan. Ennen suoritusta tutkinnon vastaanottajan tulee todeta hakijan henkilööllisyys.

Ennen tutkintoajoa tutkinnon vastaanottajan, aluksen päällikön ja luotsaustutkintoa suorittavan sekä tutkintoajon aikana luotsausosaamisesta vastaavan henkilön tulee käydä läpi tutkintoajotapahtuma ja arviointiperusteet. Tutkinnon vastaanottajan tehtävänä on arvioida yhdessä aluksen päällikön kanssa, ovatko alus ja olosuhteet sellaiset, että tutkintoajo voidaan suorittaa turvallisesti. Tutkintoajoa ei voida suorittaa sellaisissa jääolosuhteissa, jotka rajoittavat aluksen navigointia väylällä merkittävästi.

Jos aluksen päälliköllä ei ole PEC-lupakirjalle merkittyä vapautusta kyseiselle väylälle, tutkintoajon ajan läsnä komentosillalla on oltava luotsausosaamisesta tutkintoajon aikana vastaava kokenut luotsi, jolla on luotsin lupakirja kyseiselle väylälle tai PEC-lupakirjalle merkityn, kyseisen väylän luotsinkäyttövelvollisuudesta vapauttavan vapautuksen omaava päällystön jäsen.

Tutkintoajon hyväksymisen edellytyksenä on, että hakija kykenee osoittamaan edellä kohdassa 5.2.1 luetellut asiat. Tutkintoajo ja laivasimulaattorikoe arvioidaan yhtenä kokonaisuutena siten, että ne kohdassa 5.2.1 luetellut osa-alueet, jotka eivät tule mitatuksi tutkintoajossa, mitataan laivasimulaattorikokeessa. Mikäli jonkin osa-alueen osaaminen jää tutkintoajossa epäselväksi tutkinnon vastaanottajalle, voidaan myös tätä täydentää laivasimulaattorikokeessa. Luotsaustutkinnon käytännön osan arvioinnissa käytetään tämän määräyksen liitteen mukaista luotsaustutkinnon arviointilomaketta (liite 2).

Tutkintoajon suoritusta ei voida hyväksyä mikäli

1. Tutkintoajoa suorittavan väylänavigointisuoritus keskeytyy teknisistä syistä tai päällikön, luotsausosaamisesta vastaavan luotsin tai PEC-lupakirjallisen henkilön taikka tutkinnon vastaanottajan toimesta turvallisuuden vuoksi;
2. Alus osittain tai kokonaan ajautuu väyläalueen ulkopuolelle ilman perusteltua syytä;
3. Yleissopimusta kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977) tai VTS-alueen liikennesääntöjä tai muuta kyseistä väylää koskevaa sääntelyä rikotaan; tai
4. Arviointilomakkeen yhden osa-alueen arvio sisältää kaksi tai useamman merkintää potentiaalisesta vaaratilanteesta.

5.2.3 Laivasimulaattorissa suoritettava koe

Laivasimulaattorissa suoritettavan kokeen tulee koostua aluksen väyläajotaitoa mittaavista harjoitteista, haettavan väylän tai väyliä vaativista kohdista sekä erikois- ja

häiriötilanteiden hallintaa mittaavista harjoitteista. Laivasimulaattorikokeen tarkemman sisällön laatii tutkinnon vastaanottaja perustuen tutkintoajossa arvioituihin kokonaisuuksiin siten, että kaikki arviointilomakkeella olevat osa-alueet tulevat kattavasti mitattua. Ennen suoritusta tutkinnon vastaanottajan tulee todeta hakijan henkilöllisyys.

Laivasimulaattorikokeessa on mitattava hakijan kykyä ohjata erityyppisiä aluksia poikkeuksellisissa olosuhteissa ja häiriötilanteissa. Laivasimulaattorissa suoritettavan osuuden tulee sisältää ohjailua vähintään kolmella eri aluksella luotsausaluekohtaisesti tarkoituksenmukaisilla väylillä. Laivasimulaattorikokeen tulee sisältää suoritteita niiltä luotsausalueen väyliltä, joilta hakija ei ole suorittanut aluksilla suoritettavia tutkintoajoja. Laivasimulaattorikokeessa on mitattava myös ne asiakokonaisuudet, joita ei ole mitattu aluksilla suoritettavissa tutkintoajoissa. Laivasimulaattorikokeessa on varmentettava hakijan kykyä navigoida optisesti ja tutkan avulla.

Laivasimulaattorissa tehtävä koe aloitetaan aloituskeskustelulla, jossa kokeen vastaanottaja selventää hakijalle kokeen sisällön, tavoitteet ja arviointiperusteet. Ennen kokeen suorittamista kokeen vastaanottaja ja simulaattorin käyttöä valvova asiantuntija perehdyttävät hakijan simulaattorilaitteiden käytöstä ja hakijalle annetaan mahdollisuus tutustua simulaattoriin. Laivasimulaattorikokeen ottaa vastaan Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymä tutkintoja vastaanottava henkilö. Lisäksi paikalla tulee olla simulaattorin käyttöä valvova asiantuntija, joka toimii myös simulaattoriharjoitteissa aluksen ulkopuolisen kommunikoinnin vastinparina. Tutkintoa suorittava voi tarpeen vaatiessa hyödyntää lyhytaikaisesti tutkinnon vastaanottajaa osana komentosil-tahenkilöstöä.

Laivasimulaattorikokeen arviointi perustuu tutkintoajossa käytössä olleen arviointilomakkeen täydentämiseen siltä osin, kuin arviota ei ole voitu tutkintoajossa suorittaa. Laivasimulaattorikoetta ei voida hyväksyä mikäli

5. Alus osittain tai kokonaan ajautuu väyläalueen ulkopuolelle ilman perusteltua syytä;
6. Yleissopimusta kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä tai VTS-alueen liikennesäätöjä tai muuta kyseistä väylää koskevaa sääntelyä rikotaan; tai
7. Arviointilomakkeen yhden osa-alueen arvio sisältää kaksi tai useamman merkintää potentiaalisesta vaaratilanteesta.

Koesuorituksen jälkeen tutkinnon vastaanottaja pitää lopetuskeskustelun hakijan kanssa, jossa käydään läpi koesuoritus ja tavoitteiden täyttyminen. Tutkinnon suorittajalle varataan mahdollisuus antaa palautetta luotsaustutkinnosta.

5.2.4 Käytännön osan hyväksyminen ja hylkääminen

Luotsaustutkinnon käytännön osan hyväksytyt suorittaminen osoitetaan tutkinnon vastaanottajan allekirjoittamalla käytännön osan arviointilomakkeella, jossa todetaan, että hakija on hyväksytysti suorittanut luotsauslain 37 §:ssä tarkoitetun luotsaustutkinnon käytännön osan. Mikäli hakijan käytännön osa hylätään, tulee tämän suorittaa uudelleen koko käytännön osa eli tutkintoajo ja laivasimulaattorikoe. Uusintasuorituksen voi tehdä aikaisintaan kaksi viikkoa hylätyn käytännön osan laivasimulaattorikokeen jälkeen. Uusintasuorituksen hylkäämisen vaikutuksista on voimassa mitä luotsauslain 37 §:n 5 momentissa on säädetty.

Hakijan tulee liittää kopio arviointilomakkeesta Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettavaan luotsin lupakirjaa koskevaan hakemukseen.

Luotsaustutkinnon vastaanottajan tekemään tutkintoa koskevaan päätökseen voi vaatia oikaisua Liikenne- ja viestintävirastosta.

6 Luotsin lupakirja

6.1 Ensimmäisen luotsin lupakirjan hakeminen

Luotsin lupakirja on aluekohtainen. Yhteen luotsin lupakirjapäätökseen voidaan kuitenkin tarvittaessa merkitä useita alueita. Luotsin lupakirjaa haetaan Liikenne- ja viestintävirastosta tämän määräyksen liitteenä olevalla luotsin lupakirjan hakemuslomakkeella (liite 1). Hakijan on liitettävä hakemukseen ne tiedot, joita ei ole aikaisemmin toimitettu Liikenne- ja viestintävirastolle ja joista voidaan todeta, täyttääkö hakija luotsauslain 31 §:n 1 momentissa säädetyt luotsin lupakirjan myöntämisen edellytykset.

6.2 Alueiden lisääminen luotsin lupakirjalle

Mikäli luotsi lisää voimassa olevalle luotsin lupakirjalle uuden alueen, tulee hänen suorittaa luvussa 4.1 kuvatun oppilasjakson kohdat 2 ja 3 kokonaisuudessaan, kohdat 4 ja 7 soveltuvin osin sekä kohta 8, mikäli tätä ei ole suoritettu ja lisättävällä alueella liikennöi aluksia, jotka saattohinataan tavanomaisissa olosuhteissa satamaan tai satamasta.

Lisättäessä uutta aluetta voimassa olevalle lupakirjalle, lupakirjan voimassaolo jatkuu alkuperäisen lupakirjan voimassaolon mukaisesti. Mikäli hakija kuitenkin osoittaa aluetta lisättäessä, että lupakirjalla jo olevien alueiden luotsauslain 38 §:ssä asetetut uusimisen edellytykset täyttyvät, voidaan lupakirja myöntää viideksi vuodeksi siitä päivämäärästä, kun lupakirjalle lisätään uusi alue.

6.3 Luotsin lupakirjan uudistaminen

Luotsin lupakirja voidaan uudistaa kaikkien niiden lupakirjalla olevien alueiden osalta, joiden osalta luotsauslain 38 §:ssä säädetyt uusimisen edellytykset täyttyvät. Mikäli uudistamisen edellytykset eivät täyty jonkin lupakirjalla olevan alueen osalta, ei tätä merkitä uudistettavalle lupakirjalle.

7 Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2023.

Ratkaisija

Esittelijä